

LV-86/76

Uitspraak no. 34 van de Verbondscommissie Samenloop inzake "Loofklapper"

Betreft: algemene aansprakelijkheidsverzekering voor landbouwers/
landbouwwerktuigenverzekering

Partijen: Verzekeraar A

en

Verzekeraar B

Verzekeraar A en Verzekeraar B hebben zich ter verkrijging van een uitspraak van de Verbondscommissie Samenloop tot deze commissie gewend ter beslechting van een geschil dat tussen beide partijen gerezen is.

Feitelijke gegevens

Op 4 oktober 1983 heeft X door en tijdens het klappen van aardappelloof, stof doen opwaaien, hetgeen schade veroorzaakte aan de spruiten van zijn buurman.

Dit loofklappen geschiedde met een zgn. loofklapper die wordt getrokken en aangedreven door een traktor. De turbulentie die bij deze werkzaamheden ontstond heeft, tezamen met de wind, het stof in de spruiten doen belanden. Door kwaliteitsvermindering waren de spruiten niet meer geschikt voor export.

X was bij Verzekeraar A verzekerd tegen de aansprakelijkheid voor agrarische bedrijven. Voor de traktor die de loofklapper trok had X een landbouwwerktuigenverzekering gesloten bij Verzekeraar B.

Partijen verschillen van mening over de vraag wie dekking dient te verlenen.

Het geschil

In zijn memorie van eis stelt Verzekeraar A:

"De aansprakelijkheidsverzekering voor landbouwwerktuigen van Verzekeraar B bepaalt dat gedekt is de aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door het zich op eigen kracht voortbewegende landbouwwerktuig en/of de daarachter gekoppelde aanhangers.

De AVL van Verzekeraar A kent een uitsluiting van aansprakelijkheid voor schade toegebracht met of door een motorrijtuig.

Nadrukkelijk zijn wij van mening dat de schade als veroorzaakt met of door een motorrijtuig i.c. landbouwwerktuig dient te worden gezien.

1.

Met name voor een landbouwwerktuigen-aansprakelijkheidsverzekering geldt dat de dekking niet ophoudt bij de WAM of bij hetgeen de WAM voorschrijft. Dit blijkt bijvoorbeeld alleen al uit het feit dat de aansprakelijkheid voor schades aan ondergrondse eigendommen van derden algemeen als gedekt onder deze verzekering worden beschouwd. Maar ook overigens menen wij dat de dekking van een aansprakelijkheidsverzekering voor landbouwwerktuigen zich niet beperkt tot het zogenaamde verkeersrisico, maar zich wel degelijk ook uitstrekt tot het zogenaamde werkrisico.

Het feit dat Verzekeraar B haar standpunt mede baseert op het recente arrest van de Hoge Raad en de uitspraak van het Benelux-Hof inzake de schade veroorzaakt met een heftruck in een gebouw is strijdig met haar zienswijze dat schades aan kabels en leidingen wel zijn gedekt.

De Hoge Raad heeft zich niet uitgelaten over de vraag of schade onder de dekking van de aansprakelijkheidspolis van de heftruck valt, doch uitsluitend over de vraag of het hier om een schade handelde die geacht kon worden binnen het kader van de WAM te vallen.

Ook het verweer van Verzekeraar B dat deze schade analoog is met de zogenaamde sproei- en spuitschaden, waarvoor in 1973 de bindende afspraak is gemaakt dat ze zullen zijn gedekt onder de AAV-polis, achten wij niet juist.

Die afspraak heeft uitsluitend betrekking op schade veroorzaakt door de daadwerkelijke en bewuste verspreiding van biologische en chemische middelen.

Verzekeraar B heeft verder het verweer gevoerd dat de relevante schade-oorzaak niet is gelegen in het gebruik van het door haar verzekerde landbouwwerktuig, maar in onzorgvuldig handelen van verzekerde bij het loofklappen. Nog daargelaten dat de relevantie van een dergelijke stelling in deze zaak ontbreekt - Hof Amsterdam heeft op 10 mei 1984 (Verkeersrecht 1984-119) uitgemaakt dat het woord "met" in de dekkingsomschrijving geen andere betekenis kan hebben dan dat gedekt is schade veroorzaakt doordat het voorwerp is gebruikt zonder dat de oorzaak in of op het voorwerp is gelegen - is zij op zichzelf ook niet juist. De oorzaak is immers wel degelijk gelegen in het landbouwwerktuig. Bij het klappen van aardappelloof heeft ook de zich daaronder bevindende grond klappen gehad en de daardoor veroorzaakte stofwolk heeft de schade doen ontstaan. In wezen onderscheidt deze situatie zich niet van het geval waarin een automobilist over een steen rijdt, die daardoor wegschiet en aan een voorbijganger schade toebrengt.

Op grond van het bovenstaande komen wij tot de conclusie dat het standpunt van Verzekeraar B, dat deze schade niet gedekt is onder haar Landbouwwerktuigpolis, onhoudbaar is. Er is hier sprake van schade veroorzaakt met of door het verzekerde landbouwwerktuig (althans de daaraan gekoppelde aanhanger). Zulks is gedekt onder de Landbouwwerktuigenpolis en uitgesloten onder de Aansprakelijkheidsverzekering voor Landbouwers."

In zijn memorie van antwoord stelt Verzekeraar B:

"Naar onze mening behoort de aangerichte schade niet tot de door of met een motorrijtuig veroorzaakte schade in de zin van de uitsluiting onder de AVB-verzekering. In ieder geval vinden wij deze schade, die geheel moet worden toegeschreven aan voor te velde staande gewassen overgewaaid schadelijk stof, méér vergelijkbaar met gevallen van overgewaaide sproei- en spuitmiddelen, waarbij de kracht of richting van de wind verkeerd werd ingeschat, dan wel de gevolgen van het overwaaien werden onderschat. In beginsel daarom een AVB-zaak, zo werd reeds in 1973 beslist door de Commissie Samenloop van Transport- en Aansprakelijkheidsverzekering.

In ons standpunt vinden wij ons bovendien gesteund door de uitspraak onder nr.23 van de Verbondscommissie Samenloop.

Het arrest van de Hoge Raad bevestigt het onderscheid tussen verkeers(WAM)-risiko en werk(AVB)-risiko. Omdat het motorrijtuig als werktuig werd gebezigd en in het werkfunktiekader schade teweegbracht, is het standpunt van de AVB-assuradeur ons niet geheel duidelijk. Bij Verzekeraar A betaalt men kennelijk de gevolgen van regiefouten wel onder de AVB-polis. Volledigheidshalve moeten wij nog opmerken dat wij nooit hebben gesteld dat deze schade niet onder onze polis zou zijn gedekt. Wij hebben uitsluitend staande gehouden dat de AVB-assuradeur zo'n schade hoort te behandelen en af te werken."

Overwegingen van de commissie

Dit geschil is als samenloopgeskil aan de commissie voorgelegd overeenkomstig art. 2 sub 2 van haar reglement, als hoedanig de commissie dit geschil in behandeling neemt.

Tussen partijen staat vast dat althans een deel van de schade werd veroorzaakt door de loofklapper, - het opwaaiende stof ontstond zowel door de wielen van de traktor als door het apparaat zelf -, die was gekoppeld aan de traktor van X.

De commissie constateert dat uit de polisbepalingen van Verzekeraar B valt af te leiden dat de landbouwwerktuigenverzekering, welke ter zake van deze traktor bij Verzekeraar B loopt, een ruime dekking biedt, zodat deze polis niet alleen het WAM-risico dekt van het verzekerde voertuig, doch ook dekking geeft voor de aansprakelijkheid voor andere schade, veroorzaakt met of door een landbouwwerktuig en/of de daarachter gekoppelde aanhanger.

De algemene aansprakelijkheidsverzekering voor landbouwers van Verzekeraar A sluit volgens de van toepassing zijnde polisvoorwaarden de aansprakelijkheid uit voor schade verband houdend met het houden, gebruiken of besturen van motorrijtuigen.

De commissie stelt voorop dat zij zich in haar uitspraken in het algemeen zoveel mogelijk wil conformeren aan de algemeen geldende rechtsopvattingen zoals deze onder meer blijken uit belangrijke jurisprudentie. In de door partijen aangehaalde uitspraak van het Hof Amsterdam d.d. 10 mei 1984 werd beslist dat de in dat geding aan de orde zijnde werkmateriaalpolis de schade dekt die is veroorzaakt met of door het voorwerp. De polis in kwestie onderscheidt dus nadrukkelijk schade die door

het voorwerp en schade die met het voorwerp is veroorzaakt. Dit laatste kan in dit verband volgens het Hof niets anders betekenen dan: schade die is veroorzaakt doordat van het voorwerp gebruik is gemaakt zonder dat de oorzaak in of op het voorwerp zelf is gelegen.

De commissie stelt, mede gelet op het voorgaande, vast, dat op grond van het door partijen voorgelegde feitenmateriaal kan worden geconcludeerd dat de schade is veroorzaakt met de aan de traktor van X gekoppelde loofklapper. Daar de polis van Verzekeraar B dekking geeft voor schade veroorzaakt met of door het motorrijtuig en/of daarachter gekoppelde aanhangers, terwijl onbetwist is dat de aansprakelijkheid van X is medeverzekerd, biedt deze polis dekking. Daar de polis van Verzekeraar A schade uitsluit die verband houdt met het houden, gebruiken of besturen van motorrijtuigen, is de onderhavige schade op deze polis niet gedekt.

De commissie is van oordeel dat de onderhavige schade niet is veroorzaakt in een situatie die binnen het kader van de WAM valt. De oplossing van dit dekkingsgeschil wordt niet bepaald door de WAM maar door de polisvoorwaarden, die een ruimere dekking bieden dan de WAM vereist.

Op grond van bovenstaande overwegingen is het door partijen genoemde arrest van de Hoge Raad d.d. 7 februari 1986 voor deze casus niet van belang; in dat arrest lag de vraag ter beoordeling of er sprake was van een WAM-risico. De Hoge Raad heeft zich niet uitgelaten over de vraag of de schade onder de dekking van de polis - in dat geval van een vorkheftruck - viel, doch uitsluitend over de vraag of het hier om een schade handelde die geacht kon worden binnen het kader van de WAM te vallen.

Om dezelfde reden is ook de wijziging van de WAM-tekst, door partijen in hun correspondentie aangehaald, voor deze zaak niet van invloed. In de nieuwe WAM-tekst d.d. 30 november 1983, zijn bij de omschrijving van de verzekeringsplicht, de woorden "in het verkeer" toegevoegd. Volgens de memorie van toelichting maakt de toevoeging van deze woorden duidelijk dat de WAM-verzekering thans alleen dekking moet geven voor aansprakelijkheid voor verkeersongevallen en niet voor aansprakelijkheid voor de zuivere werkschade.

Anders dan Verzekeraar B in zijn memorie van antwoord stelt, meent de commissie dat de zgn. sproei- en spuitschaderegeling, daterend uit 1973, gezien de tekst daarvan betrekking heeft op een geheel andere situatie dan schade veroorzaakt door stof of zand, zodat niet gesteld kan worden dat deze schade op grond of naar analogie van deze regeling onder de dekking van de AVL van Verzekeraar A zou moeten vallen.

Met betrekking tot het beroep op uitspraak nr. 23 van de Verbondscommissie Samenloop, merkt de commissie op dat deze beslissing dateert van voor het arrest van het Hof Amsterdam d.d. 10 mei 1984, waardoor deze uitspraak als achterhaald moet worden beschouwd.

Conclusie

De commissie concludeert dat de in het geding zijnde aansprakelijkheid onder de dekking van de landbouwwerktuigenverzekering van Verzekeraar B valt en dat de dekking van deze aansprakelijkheid op de algemene aansprakelijkheidsverzekering voor landbouwers van Verzekeraar A is uitgesloten.

Bindend advies

Partijen hebben zich tot de commissie gewend met het verzoek een bindend advies te geven ter beslechting van een geschil dat tussen partijen gerezen is.

De commissie geeft als bindend advies dat Verzekeraar B dekking zal dienen te verlenen.

's- Gravenhage,

De Verbondscommissie Samenloop

De voorzitter,

De secretaris,

mr. H.O.Th. Hugenholtz

mevr. mr. W.H.v.d. Velde-Meijer